

ST·OLAV

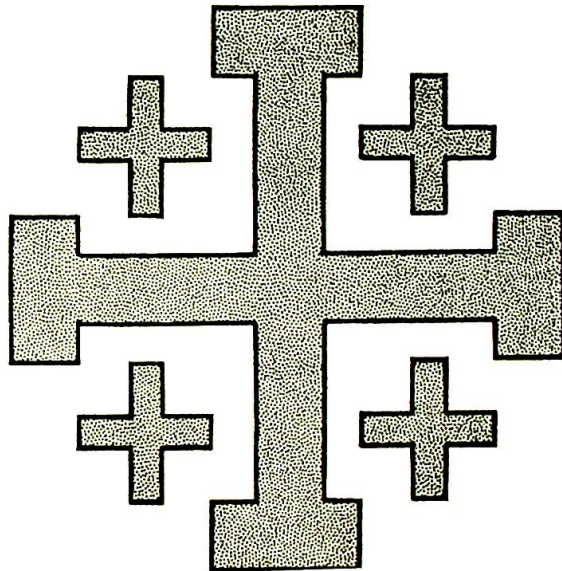
K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 19

92. ÅRGANG

18. OKTOBER

1980

Fra Vadstena til Syon

Den Hellige Birgitta fra Vadstena.

For de fleste skandinaviske katolikker er Birgittiner-klosteret i Vadstena i Sverige et ganske kjent begrep. Det er ofte ikke uten stolthet at katolikker i Norden taler om dette århundregamle kloster, som ganske visst ikke er i katolske hender, men ikke desto mindre hedres og vernes om av den svenske lutherske kirke. De svenske lutheranere forstår deres oppgave alvorlig ut i fra den oppfatning, at man her står overfor en historisk tradisjon og en åndelig rikdom som har utgått fra noe av det beste i den middelalderlige kultur i Sverige. Det finnes ikke lutherske munkes og nonnes av birgittinerordenen, men det finnes gjennom mange år et meget høyt estimert selskap av damer og herrer, som i meget sterk grad identifiserer seg med brødre og søstre fra århundrer tilbake. Disse kommer forholdsvis regelmessig sammen for i den Hellige Birgittas ånd og i hennes egen klosterkirke bl. a. å synge hennes tidegjerd som en hyldest til Frelseren og til ære for hans hellige mor.

Få skritt fra den berømte klosterkirke i Vadstena finnes i dag den katolske kommunitet av birgittinerord-

enen. Man viderefører her på samme måte som den lutherske klosterstiftelse noenlunde de samme aktiviteter som ikke minst gir seg utslag i å drive et ut over Europa meget kjent gjestehjem som mottar pilegrimer såvel som andre som måtte ønske å gjøre seg bekjent med Vadstena og den birgittinske tradisjon. Det skal sterkt understrekes, at birgittinernonnene av den romersk katolske observans har et umåtelig fint forhold til sine lutherske naboer i St. Birgittas gamle klosterkirke, som i dag er sognekirke for Vadstena by. Man har faktisk så bra samarbeide, at nu når klosterkirken er under reparasjon, flyttet den lutherske menighet til den katolske klosterkirke og holder sine gudstjenester der.

Hvem er så birgittinernonnene? Egentlig er historien om dem umåtelig lang og spenner over store deler av Europa. Det er klart at det begynte med Den Hellige Birgitta fra Vadstena engang i middelalderen, og hva St. Olav har vært for Norge gjennom tiden, det har St. Birgitta vært for Sverige. Hun er under ingen omstendigheter ukjent i vårt land heller, hverken i fortid eller nåtid.

Tradisjonen om henne har vært like så levende opp gjennom tiden som Olavtradisjonen og valfartene til Vadstena har vært like så berømte som dem til Nidaros. Ganske visst har utgangspunktet vært forskjellig. Det er hos Birgitta ikke tale om noe politisk eller nasjonalt motiv. Tiden er også en annen, og dermed hele den åndsretning som hun sto for.

Birgittas liv spente over det meste av det fjortende århundre, en epoke hvor Europas åndsliv så smått begynte å gå oppløsningen i møte og hvor det politiske liv i Norden preges av opprør og intriger, og til sist kulminerte i den mere eller mindre frivillige union mellom Danmark, Norge og Sverige med dronning Margrethe på toppen av det hele.

Dronning Margrethe hørte til en av «de store kvinner» som middelalderen synes å ha særlige forutsetninger for å ha fostret på nordisk grunn.

En annen av disse «store kvinner» var faktisk Birgitta fra Vadstena og hennes datter. Hun var kjent viden om, ikke alene i Norden og ikke alene etter sin død.

Hun var like kjent som husfruen og herskeren over en stor gård og en navngjete slekt i like så høy grad som hun ble det etter at det gikk opp for henne at hun hadde en stor misjon i livet. Dette skyldtes sikkert ikke minst medvirken utefra, idet hun valgte seg den lærde cistecienser mester Mathias som skriftefar. Det lyktes henne imidlertid å få åtte barn, og da hun var omkring førti år og mannen var død, begynte hennes liv virkelig å ta form.

Hun fikk nemlig åpenbaringer.

Av hvilken karkter de er av, kan man lese seg til, idet de har blitt utgitt på prent. At Birgitta har vært en from kvinne er det mye som tyder på, og at denne fromhet har vært ekte, er det heller ingen grunn til å tvile på, men hvis man studerer disse åpenbaringer, vil man se at de er helt i stil med hele den åndsverden som preget det senmiddelalderlige Europa. Man er her midt inne i mystikken, og et tema som Kristi brud står meget sentralt. Birgitta oppfattet seg selv som særlig kalt til å være Kristi brud og derigjennom å formidle Kristi budskap til mennesker i en tid hvor alt var i omveltning,

Hun dro derfor til Roma, hvor hun sammen med sin datter Katharina engasjerte seg i åndelig og sosialt arbeid. Hun bodde i Roma i henved 25 år, og hun døde der uten å gjense Sverige.

I likhet med bl. a. Katarina av Siena, som levde samtidig, var hun meget opp tatt av Paven og hans opphold i Avignon. Det, den Hellige Birgitta imidlertid er mest kjent for, er den orden hun stiftet på grunnlag av sine åpenbaringer.

Den Allerhelligste Frelsers Orden (O.Ss.S.) var et produkt av sin tid, men ikke minst et produkt av en stor kvinnes syner. Birgittinerordenen var et tydelig produkt av den middelalderlige mystikk og var både i sin tid og lenge etter utsatt for ikke ringe kritikk. — At Birgitta så betydningen av kvinnelige ordensfolk er jo gitt, det var heller ikke noen «protestorden» som så mange andre, hun stiftet. Det var snarere en understrekning av kvinnens betydning i tiden, som var vesentlig for Birgitta. Morsidealet, jomfruelighetens kraft, hvortil hun knyttet mannens beundring og ridderlighet.

Forargelsen lå mere i at Birgitta stiftet sin orden som en orden av både menn og kvinner i den forstand at brødre og søstre bodde sammen.

I disse dobbelt klostre skulle det ifølge ordensreglen være 60 klausulerte

nonner, som skulle bo i den ene side av klostret og 25 munkar, som deltes på både prester, diakoner og legbrødre, som bodde på den annen side av kirken med eget kor. Dertil kom, at den hellige stifter jo nok hadde litt for god sans for den økonomiske side, idet det var en nok så dyr fornøyelse for pilegrimer, når de på store festdager valfartet til Birgittinernes klostre rundt om i Europa. I hvert fall så er det blant historikere neppe tvil om at adskillige av hennes velgjørere dro omsorg for at hennes åpenbaringer kom ut i skrevet form og for dyre penger ble satt i rotasjon, hva sikkert ble årsak til både opprettelsen av det berømte kloster i Birgittas moderland Sverige og ikke minst resulterte i hennes kanonisasjon allerede 18 år etter hennes død i 1373.

Birgittinerne ble populære og deres klostre spredtes rundt om i Europa og fikk ikke ringe innflytelse, ikke minst på grunn av deres særpregede innretning. Adskillige av dem gikk imidlertid under gjennom Reformasjonens storm, men mange holdt seg ennå noen år, og man finner således Birgittinerklostre i bl. a. Portugal, som kan peke på en opprinnelse langt tilbake i tiden. På grunn av mange forhold forlot Birgittinerne imidlertid det opprinnelige ideal med dobbeltklostrene, og i dag er det således utelukkende tale om nonneklostre.

Kort før sin død besøkte Birgitta og hennes datter Det hellige land. På vei over havet besøkte de øya Kypem, og hun fikk åpenbaringer som i særlig grad hadde med denne øya å gjøre, og hun vant tilhengere blant adskillige engelske og franske korsfarere som oppholdt seg der. I løpet av det fjortende og femtende århundre finner man derfor birgittinerklostre mange steder i England, som øvet en ikke ringe innflytelse på de britiske konger på grunn av åpenbaringer, som helgenen hadde fått om bl. a. Hundreårskrigen og flere andre politiske begivenheter.

Ordenens historie i England ble nokså broget jo nærmere en kommer reformasjonstiden. Den kommer til å telle flere martyrer, og Henrik VIII's eiendommelige kirkelige tiltak kom til å koste Birgittinerne dyrt. Birgittinerordenen er imidlertid ikke bare en historisk foreteelse. Som før nevnt er søstrene meget virksomme i St. Birgittas hjemland Sverige, men de moderne Birgittineres virksomhet i England er i særlig grad interessant, idet de som spesialt har knyttet deres apostolat til forbønn for de avdøde. St.

Birgitta stiftet sin orden som en konseptiv orden. Det var meningen at søstre og brødre nesten utelukkende skulle hengi seg til bønner. Derfor kom den Hellige Birgittas Tidegjerd til å spille en meget stor rolle for ordenen både i fortid og nåtid. Søstrene i Syon Abbey anvender svært mye tid på å synge tidebønnene, som deres stifterinne påla dem. St. Birgitta diktet selv sitt tidegjerd, som i sterk grad er konsentrert om Jesus Kristus gjennom hans mor Maria. Birgitta pekte i sin regel også på fattigdomsidealet på samme måte som den Helge Frans. Det er derfor ganske karakteristisk for birgittinernes klostre og kirker at de stort sett er uten utsmykning, enkle og strenge. Derimot la Birgitta sterk vekt på lærdom, en sak som de moderne birgittinere både i Vadstena og i Syon har tatt ad notam. Birgittas munkar skulle være lærde, og da nå ordenen i moderne tid utelukkende består av søstre, har disse opptatt dette punkt i ordensregelen med største nidkjærhet.

Syon Abbey er klar over sin dyre arv fra middelalderen. Klostrets grunnsten ble lagt i 1415, og selvom det har undergått mange prøvelser i århundrenes forløp, så står man i dag overfor en blomstrende åndsvirksomhet. Det indre liv er som sagt det vesentlige. Man står opp klokken halv seks om morgenen, angelus-bønnen og meditasjon er det første man kaster

seg over. Så følger prim og Allehelgenslitani, hvoretter hele konventet deltar i den høytidelige messe.

Sext synges kl. ni, og like før middag går søstrene igjen i koret for å synge non. Når alle har spist er det en times felles reaksjon, hvoretter man igjen er i koret til vesper.

Senere på dagen følger så flere felles øvelser, lesning fra bibelen eller annen åndelig litteratur og sakramental velsignelse i kirken. Kompletoret slutter dagen allerede klokken halv syv, innen man har hatt ca. en times meditasjon og tilbedelse av sakramentet. — natteofficiet synges ved åtte-tiden, hvoretter søstrene har «fri», hvilket innebærer at de kan trekke seg tilbake til deres celler i klostret eller forbli i kirke eller kor, som det passer dem. Når klokken er 22 skal alt lys være slukket. Et par ganger i løpet av året tilbringer søstrene hele natten i bønn i kirken. Det er meget få ordensamfunn som har en timeplan som den birgittinerne har, og som St. Birgitta selv fastla. Hun hadde sine forbilder hos Cistercienserne, som nettopp på hennes tid hadde deres blomstringstid i Norden.

Så kan man selvfølgelig spørre: gjør søstrene ikke annet enn å arbeide på knærne? Så klart de gjør det. Syon Abbey er et nokså stort hus selv i dag, og det skjøtter ikke seg selv. Det er masser av arbeide å utføre i klostret, både av åndelig og materiell

Alt ånder fred hos søstrene i Syon.

karakter. Den Hellige Birgitta bestemt opprinnelig at de som hadde kall skulle tre inn i klostrets lukkede verden med det samme.

Man avtalte med postulanten og hennes (hans) familie, hvor stor medgiften (eller avgiften om man vil) skulle være, og så avla man løftene. Det er jo klart at det fikk man ingen til i dag, og de moderne Birgittinere har som andre ordensamfunn minst ett års novisiat, og de evige løfter avlegges naturligvis først etter meget lang prøvetid. Man ønsker såvidt mulig å unngå ordenstragedier. Forutsetningene er noe forskjellige fra den tid Birgitta levde på og i dag. Ofte var det jo slik i middelalderen at klostret var en slags forsørgelses- og utdanningsanstalt for ugifte, og det gjaldt ikke minst en institusjon som Birgittinerordenen, som i meget høy grad var tenkt som en kvinnes høyborg, hvor mennene alene skulle tjene de klostergivne jomfruer, både som håndens arbeidere og som prester.

Dobbelt-klostrene eksisterer ikke mere. Da reformasjonstidens stormer feide over Birgittas klostre over alt i Europa forsvant det opprinnelige ideal av praktiske grunner. Derfor vil man også se, at de birgittinerklostre som eksisterer i dag er rendyrkede nonneklostre og bare innrettet med et kor mot opprinnelig hele to avdelinger i klostret. I Birgittas eget kloster i Vadstena var det opprinnelig slik, at munkene i tilknytning til deres eget kloster, som var bygget tett inn til klosterkirken, hadde deres eget kor, som den dag i dag ses beliggende bak kirkens høyalter, og hvor Birgittaselskapet under sine sammenkomster treffes, og hvor også den Hellige Birgittas skrin er bisatt.

Søstrene derimot hadde deres kor høyt oppe under kirkens hvelvinger på to balkonger langs midtskipets loft, slik at det ikke var mulig for hverken munk eller nonne å se hverandre. Her står man overfor middelalderens jomfru-ideal omsatt i praksis. Den klostergivne kvinne var Kristi Brud og tilhørte ham alene og munken var hennes tjener. I dag i Syon Abbey og andre steder går man

litt mindre drastisk til verks, her er man bare et alminnelig søsterkonvent under ledelse av en jesuitpater som rektor.

Et vesentlig trekk ved Syon Abbey er det særlige apostolat som søstrene her har påtatt seg. I nesten 90 år har søstrene som en del av deres arbeide påtatt seg den evige bønn for de avdøde sjeler i skjærsilden. Man har dannet et selskap som utenfor klostret påtar seg de mere «jordiske» aktiviteter, men ellers forplikter seg til på like linje med klostret daglig å be for de avdøde sjeler i skjærsilden.

Søstrene mener at dette prosjekt er helt i overensstemmelse med den Hellige Birgittas intensjoner. De kontemplative klostre i moderne tid har svært ofte et «indre» kontemplativt preg som stort sett bare vedrører klostret selv. Søstrene mener derfor at et slikt ytre apostolat som f. eks. å tjene nesten ved den vedvarende bønn knytter klostret til omverdenen, på samme måte som i middelalderen hvor klostrene ofte tjente som valfartsteder og åndelige sentre og på den måte trakk befolkningen til seg, og derfor ble en del av den samme verden og det samme fellesskap.

Den Hellige Birgittas ånd er ikke død. Birgittinerne har faktisk kommet så vidt at man ofte har tenkt på å opprette dobbeltklostrenes ideal igjen, å virkeliggjøre tanken har man ennå ikke nådd. Kort før første Verdenskrig begynte en ung engelsk arkitekt, Benedict Williamson, å interessere seg for den Hellige Birgitta og hennes kloster-ideer. Han ble senere prest, deltok i krigen, ble såret, men hadde klart å få med et par unge menn til å være med på å virkeliggjøre birgittinermunkenes ideal i den moderne verden. Krigen odela disse planer. Williamson og hans feller folte seg desillusjonerte og trette, og deres ideer løp ut i sand. Williamson glemte dog aldri den Hellige Birgitta og hvor enn han gikk, var han alltid iført birgittinermunkenes grå drakt med det hvite malteserkors på venstre skulder.

Det er mange år siden p. Williamson

døde. Men for få år siden er man i Mexico og i Argentina begynt å ta hans ideer opp med hell. Man har her bygget klostre for birgittiner-munker og det siste skudd på stammen er det birgittinske institutt i St. Albans i West Virginia i U.S.A. som ser frem til apostolisk anerkjennelse i desember i år.

Birgittinerklostrene, hvor de enn finnes, føler seg som en orden i fellesskap, og har derfor stor forbindelse med hverandre. Rent tradisjonelt, og denne tradisjon går helt tilbake til Birgittas egen tid, står klostrene i Vadstena og Djursholm og Syon Abbey i organisk forbindelse med hverandre. Man forstår at nettopp fra Vadstena og Syon har birgittineridealene blitt spredt ut over verden, og herfra lyder den dag i dag søstrenes sang til frelserens og Gudsmoders pris, og til en påminnelse for mennesket om at åndens kraft i hverdagen er en realitet man ikke må glemme.

Svend Aage Rasmussen

O min Herre og min Gud, min skaper og gjeløser, jeg uverdige synder ber deg gjennom dette din barmhjertighets store og beundringsverdige verk, brødets forvandling til ditt sanne legeme og vinnens og vannets forvandling til ditt blod for vår evige vederkvegelses skyld — at du helt og holdent må omvende min vilje til hele din vilje, så at jeg i hele mitt liv formår å gjøre det som er velbehagelig for deg i tanke, ord og virksom handling. Amen.

Den Hellige Birgitta

The Association of the Crusade of Prayer for the Souls in the Purgatory finnes hos The St. Bridget Sisters,

Syon Abbey,
Marley
South Brent

— — —
TQ10 9IX Devon, England.

Fru Klara Mørkeset, Kløverdalen 7, 6000 Ålesund, er gjerne til hjelp med ytterligere opplysninger om foreningens virksomhet og evt. medlemskap.

Bønnens Apostolat

«Hvor kunne de døde beskytte seg mot dødens grenseløse kulde, hvis ikke de gamle åpnet sine hjerter for dem?»

Disse ordene finner man i legenden «Gamle Agnete» av den store svenske forfatterinnen Selma Lagerlöf. De ytres av en ensom, fattig gammel kvinne som levet høyt oppe under en isbre, og viet sitt liv til å sørge for de døde, som ble plaget av isbreens sterke kulde. Hun åpnet det ene av sine to rom

hver kveld for de døde, etter at hun først hadde varmet opp det og stilt et lys i vinduet.

I vår oppjagede tid finnes der kanskje ikke så mange som tenker på de døde i skjærsilden. Og allikevel er det meget viktig at vi gjør dette. Og heldigvis finnes der mennesker som vier en del av sitt liv til daglig å be for de døde. — Der finnes en forening som har som mål å hjelpe sjelene i skjærsilden. Den heter «Bønnekorstog for

sjelene i skjærsilden», og den ble grunnlagt i slutten av 1800-tallet av Birgittasøstrene i klosteret Syon Abbey i England. Det var særlig en søster, Sr. M. Cecelia Keane, som hadde tenkt på alle de sjelene som etter reformasjonen som ble berøvet de messer de så fromt hadde innstiftet for seg. Hun undret om hun kunne gjøre noe for dem. Og så tok hun initiativet til å grunnlegge foreningen. Den ble sanksjonert av pave Leo XIII. —

Utallige messer for de døde har blitt feiret i Syon, og i dette arbeidet sitt støttes søstrene av mange lekmen. Søstrene er lykkelige for at de får motta pengegaver av disse — jo mer penger de mottar, desto flere messer kan de feire. Alle messene blir forresten ikke feiret i Syon, det har søstrene ikke kapasitet til. De sender en del av pengene til prester i misjonslandene — på denne måten kan de betjene de døde, samtidig som de medvirker til å spre kunnskap om Guds rike. — Det er særlig i november som disse messene for sjelene i skjærsilden blir feiret.

Av lekmannemedlemmene begjæres det at de ber rosenkransen en gang i uken. — Det er mulig å bli stendig medlem av foreningen for 4 pund. Betingelsen er at man er katolikk. For disse levende medlemmene av foreningen blir det feiret en messe kollektivt en gang i uken. — Når et medlem dør, blir en individuell messe feiret for ham eller henne (søstrene sender ved innskrivningen hvert medlem et kort, som etter døden skal sendes tilbake til Syon av en slektning eller venn). — Det er også mulig å innregistrere sine kjære til stendig medlemskap for samme sum, og dette gjelder også for avdøde ikke-katolikker. Da feires en messe individuelt for dem på deres innskrivningsdag, og de vil få del i alle de messer som feires for de avdøde.

Man bør også nevne, at det er mulig for levende katolikker å bli årlig medlem av foreningen, i hvilket til-

Omkring den Hellige Birgittas åpenbaringer

Å bli kanonisert er ikke det samme som å bli erklært ufeilbarlig! Av Birgittas kanonisasjon følger selvfølgelig ikke at alt det hun har sagt, skrevet eller gjort er helt og fullkomment himmelsk. Den katolske kirke er den første til å være skeptisk overfor såkalte privatåpenbaringer, og det er helt i orden at man setter spørsmålstejn ved dem. Hva er f. eks. drømmer? — Hva er intuisjon? — Hva er den Hellige Ånds inspirasjon, og hva er ren og skjær fantasi? Muligens kan en del av disse spørsmål besvares.

På den annen side kan man kanskje stille spørsmålet slik: Hvorfor har Birgittas Åpenbaringer blitt så meget lest opp gjennom tidene? (Den siste italienske utgave ble utgitt i 1960)

Det finnes en masse religiøs litteratur av forskjellig art og kvalitet. En del av den beveger seg i en så høytravende og åndelig atmosfære at mange slett ikke kan begripe noe av det. Svært mye er banalt og sentimentalt. Birgittas skrifter har en særlig og egen karakter. Hun taler et sprog som står evangeliet nær. Jesus underviste folk ved å tale om å så og høste, om en deig som gjærer og om en kvinne som vasker gulvet for bare å finne en eneste skilling som hun har tapt. Han tar svinnene til hjelp når han driver ut

onde ånder og han helbreder en blind mann med jord og spytt. Akkurat på samme måte er også Birgittas stil. Konkret og jordnær til de grader at hennes skrifter kan leses som et stykke allmennelig kulturhistorie. De gir meget levende bilde av daglig liv i Sverige på 1300 tallet.

Også de flammende tilrettevisninger er helt i stil med evangelistene. Bare les Jesu tale til fariseerne i Matteus kapitel 23!

Kirken uttaler seg ikke om, hva Birgittas åpenbarelser er sett fra et psykologisk synspunkt: visjoner, intuisjoner, dikt. Men kirken sier oss at de er en helgens undervisning hvilket altså vil si, lærdom fra et menneske som så alt i Guds lys, og for hvilken de mest trivielle ting derfor hadde evighetsverdi. For Helgener er intet likegyldig, ingenting banalt. De ser alt i et stort og herlig sammenheng, ser hvordan skaperen har vevet alt sammen til et mønster som omslutter oss og blir til det guddommelige miljø hvor mennesket helliges.

Derfor formaner kirken oss til å lytte til denne kloke kvinne. Det som hun sier oss, åpner også moderne menneskers øyne for Guds planer med menneskeheden og for menneskets plass og oppgave i Guds store plan.

C.

(Katolsk Kyrkotidning)

felle man hvert år innbetaler 20 pence.

Søstrene kan til helt nylig ut et lite tidsskrift «The Poor Soul's Friend» (Den fattige sjelens venn), senere «Syon». Av økonomiske grunner kan de dessverre ikke lenger gi ut den. — I begynnelsen av hvert nummer fantes det en liste på de personer, for hvilke en messe hadde bliitt feiret. Der kunne man ofte se iblant personnavnene: «Den mest bortglemte sjelen i skjærilden».

«I virkeligheten var deres hjerter som begynte dette store eventyret sterke, ikke med styrken av ek eller stål, men med den trefoldige styrken av tro, håp og kjærlighet - tro på Guds hjelp; håp, og også forvisning om at gode menn og kvinner ikke ville svikte dem; kjærlighet til de mest hjelpeløse, fattige, og samtidig de som fortjener det best, disse fattige som ikke kan gjøre noen ting for seg selv, men utleveres av Gud til vår medfølelse og deltagelse.»

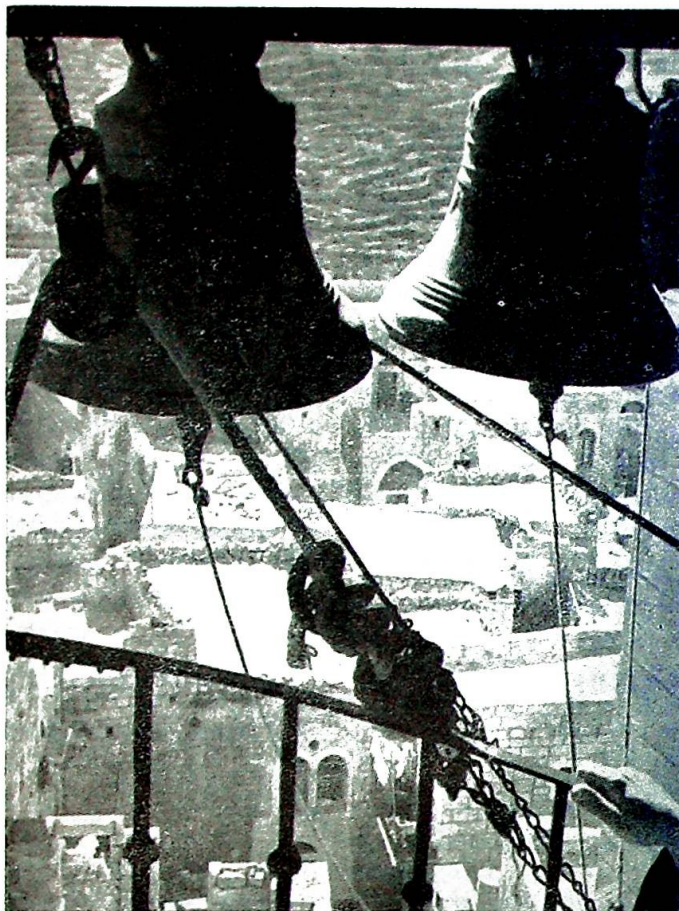
For dem som har mistet noen av sine kjære kan det være en stor trøst at på denne måten bli i stand til å gjøre noe for dem. Og vi har trolig alle noen gang tenkt på «dødens grenseløse kulde» hva oss selv angår. — Det gjør godt å tenke på at det i vår oppjagede tid finnes mennesker som har sjelero nok til å be for de døde. — Man kunne kanskje bytte ut ordene «de gamle» i gamle Agnetes ytring til «de levende»: «Hvor kunne de døde beskytte seg mot dødens grenseløse kulde, hvis ikke de levende åpnet sine hjerter for dem?»

Klara Mørkeset

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Birgittas skrin i Birgittasøstrenes klosterkirke

Blåkyrkan i Vadstena er blitt stengt! Det store restaureringsarbeide har blitt påbegynt og beregnes å ta et par år. Kirkens inventar har blitt flyttet til forskjellige steder rundt om. Selve Vadstena menighet får i disse år et nytt hjem: Birgittasøstrenes nye kirke. Om dette beretter sr. Birgitta O.SsS.:

«Ved høymessen i den lutherske menighet i Vadstena den 24. august bød pater David Donkers alle velkommen og fremførte også en hilsen fra den romersk katolske biskop. I sin tale understreket han, at når søstrene åpner sin kirke for lutherske medkristne så er det samtidig en stor TAKK fra den katolske kirke til Svenska Kyrkan som så ofte og så generøst stiller kirke og menighetslokaler til rådighet for katolske gudstjenester.

For flere år siden fikk birgittiner-søstrene en egen nøkkel til Blåkyrkan. Nå får Svenska Kyrkan en egen nøkkel til den katolske kirke, og vi håper at man vil finne seg hjemme her. Nøklene er et symbol på at vi mere og mere kan åpne våre hjerter for hverandre.

Prost Göran Grefbeck, Vadstena, sa i sin innledningstale før høymessen at det som man nå tapte i høytidelighet skulle man i stedet vinne i nærhet. Nærhet mellom mennesker og kirkene imellom.»

Nå står også den Hellige Birgittas skrin i Birgittiner-søstrenes klosterkirke. De bar det selv over ved en enkel seremoni. —

(Katolsk Kyrkotidning)

REDAKSJONELT:

Synode 80

Så har synoden trått sammen. Synodefedrene med paven i spissen åpnet deres høytidelige møte med en konselebrert messe i Det sextinske kapell, hvor det deltok over 200 kardinaler og biskoper fra hele verden. Johannes Paul II slo med det samme tonen an, idet han i sin preken på latin understrekte, at synodens tema, «Den kristne families oppgave i verden i dag» har som oppgave å peke på, at den kristne familie er noe som kommer hele verden ved, og synoden derfor ved å behandle dette skal tjene alle mennesker på jorden. — «Det gjelder ektefolk, såvel som foreldre, ungdom og også barna», uttalte paven. Johannes Paul mener at den kristne families oppgave i moderne tid er «å bevare de fundamentale verdier, eller med andre ord: beskytte mennesket og bevare det». —

Kardinal Ratzinger, som ble valgt til forhandlingsleder, gikk dypere inn i problematikken, idet han uttalte, at den kristne familie har blitt kallet til «en moralsk revolusjon!» —

Det er ikke tvil om at den romersk katolske kirkes biskoper går til dette særlige arbeide med den største tro på, at de vil finne frem til en uttalelse som er representativ for hele kristenheten, og paven har selv oppfordret de troende verden over til uavlattelig bønn for denne synode. — Det er vel det minste man kan gjøre, synes man, og sant er det vel, men som man fra forskjellig hold fra tid til annen har hørt: «finner de i det hele tatt ut av noe som ikke fantes fra før?» — Vil man ikke bestandig kretse omkring temaer som ekteskapets uoppløselighet, o.s.v. Det er det kanskje sjanser for, og helt enig i at man ikke skal be for synodens arbeide, kan man vel ikke helt bli, for søndag etter søndag gjentar vi i messen: Credo in Sanctum Spiritum! — Troen på Helligåndens inspirasjon! — Vi kommer da heller ikk utenom, at det har skjedd ganske vesentlige forandringer innenfor kirken i de senere år, så helt sikkert er det vel ikke, at man utelukkende kommer til å konsentrere seg om ensidige deler av hovedtemaet. Dertil kommer så at man ikke er helt alene om arbeidet, selvom det utelukkende er biskopene som har stemmerett. Erfarne eksperter fra forskjellige områder samt ektefolk er med ved forhandlingene.

Hva man enn finner ut av, når synoden engang har tatt slutt, så må man understreke, at hvis man ærlig har gått til dette arbeide for å tjene alle mennesker, så har Gud også vært med ved forhandlingsbordet, og så kan man ihvert fall med velberådd hu be:

Skje din vilje!

Sv. Aa. Rasmussen

Prisen for å kvitte seg med en diktator

— Nicaragua er satt 17 år tilbake i utvikling. Anastasio Somozas regime påførte landet enorme byrder. Bare selve borgerkrigen for å kvitte oss med dette diktaturet påførte landet ødeleggelser for en tredjedel av landets brutto nasjonalprodukt.

Dette sier de nye makthaverne i Nicaragua, som for noe over et år siden styrtet Anastasio Somozas 45 år lange familiediktatur i landet.

Prisen for å kvitte seg med diktaturet ble høy. En oversikt utarbeidet av FNs økonomiske kommisjon for Latin-Amerika viser at Nicaragua nå trenger tre og en kvart milliard norske kroner til helt nødvendige rehabiliteringsprosjekter. Og utenlandsgjelda økte i løpet av de siste år av Somozaregimet fra halvannen til sju og en halv milliard kroner.

Etter to års uroligheter og borgerkrig måtte Nicaraguas tidligere enehersker Anastasio Somoza forlate landet den 19. juli 1979. Dermed var 45 års eneveldig familiestyre bragt til en ende, etter en hard og blodig kamp mellom Somozas regjeringsstyrker og sandinistgeriljaen, som nå har overtatt makten.

Men det var et utarmet land de nye makthaverne overtok. Av landets om lag 2,5 millioner innbyggere er rundt regnet 35.000 drept under den blodige borgerkrigen, og arbeidsløsheten er oppe i hele 30 prosent. De dystre utsiktene er at dette problemet vil vedvare også de nærmeste to-tre årene. På grunn av usikkerhet om de nye makthavernes politiske mål er det nemlig en utbredt mistillit mot å foreta sårt tiltrengte investeringer i Nicaragua — ikke minst blant landets egne forretningsfolk. Frykten for sosialisering er sterk, og næres av det faktum at Nicaragua i dag er stormottaker av hjelp fra Fidel Castros Cuba. Det skal nå være rundt 2000 kubanske leger, lærere og rådgivere i sving i Nicaragua. Et tegn på nær

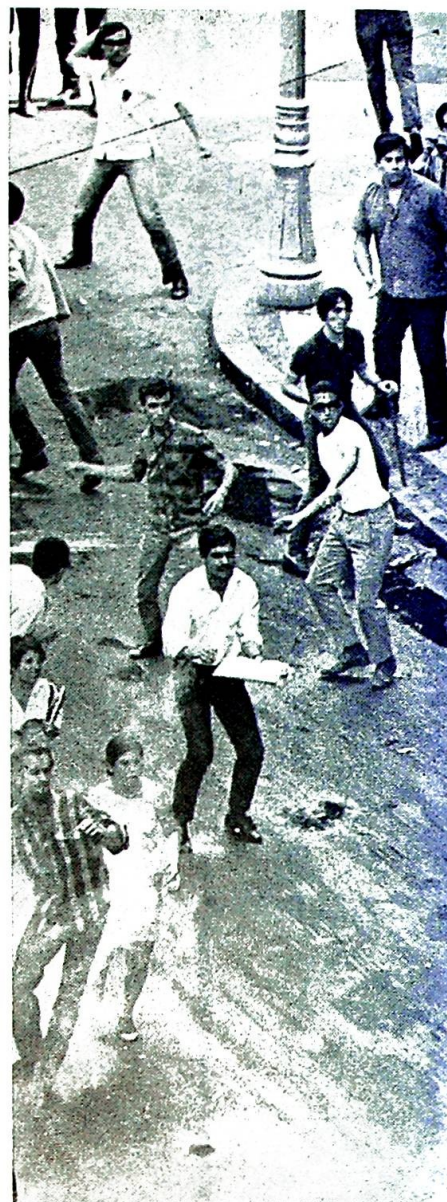
kontakt mellom de to landene var det også at Fidel Castro opptrådte som gjest under feiringen av ettårsdagen for maktovertakelsen.

FNs økonomiske kommisjon for Latin-Amerika har regnet ut en oversikt som viser hvilken kolossal regning som nå ligger på bordet for de nicaraguanske myndighetene. De aller mest nødvendige hjelpeprogrammer og rehabiliseringsprogrammer i landet vil ifølge denne oversikten beløpe seg til om lag tre og en kvart milliard norske kroner. De nye myndighetene har allerede satt i verk tiltak for å bedre forholdene for den fattige delen av befolkningen, i særdeleshet når det gjelder helsevesen og undervisningstilbud. Analfabetisme har lenge vært et av de store problemene i dette landet, og helt siden tidlig i 70-åra har analfabetismen økt jevnt og trutt til over halvparten av landets 2,5 millioner innbyggere. Det er således en formidabel oppgave Nicaragua står foran når det gjelder å utruste landet til de krafttak som må tas for å bringe økonomien på fote igjen.

Men også utenlandsgjelden representerer et gedigent problem. Etter et katastrofalt jordskjelv i 1972 har Somozaregimets politikk påført Nicaragua store gjeldsbyrder. I denne perioden økte utenlandsgjelden fra halvannen til sju og en halv milliard kr.

Det er i første rekke Nicaraguas middelklasse og overklasse som må betale for de forbedringer som myndighetene legger opp til. Den fattigste delen av befolkningen skal nå slippe skattepresset. Dette er en del av den politikken de sandinistiske myndighetene satser på for å utjevne de store klasseforskjellene i Nicaragua, sammen med en kraftig utbygging av skole- og helsevesen.

Somozas diktatur har kostet Nicaragua enormt. Det finnes ingen oversikt over hvor mye av den opparbei-

dede utenlandsgjelda som skyldtes militærutgifter Somoza påførte landet for å trygge sin egen stilling, men det er ingen tvil om at det dreier seg om store beløp. Regimet kjøpte blant annet store mengder våpen fra USA, i tillegg til den støtte supermakten ga vederlagsfritt for å sikre sine industrielle interesser i Nicaragua.

Politisk sett står sandinistene sterkt blant Nicaraguas befolkning. Det er ennå ikke avholdt noe demokratisk valg, og forsvarsminister Humberte Ortega har nå sagt at valgene blir utsatt til 1985. Blant politiske observatører er det en gjengs oppfatning at støtten til sandinistene bare øker og øker. Innenriksminister

(Forts. side 13)

Åpenbaringen, Skriften, Kirken

Ved Aage Hauken o.p.

DEL IV: DEN GAMLE PAKT

Det gamle testamente er en rik samling bøker som utgjør et enestående vitnesbyrd om frelseshistorien. Israels historie er for Israels teologer en historie om Guds store miskunn med sitt folk: hvordan han velger seg en nasjon av alle verdens riker og raser; hvordan han følger dette folket og leder det fra slekt til slekt, fra krise til krise; hvordan han tukter og frelser, gir løfter og oppfylder dem. Israels historie er for oss en beretning om Guds inngripen i verdenshistorien: hvordan han går direkte inn i det nasjonale og internasjonale menneskelige samspill i fororientens gamle kulturer; hvordan han gjennom én historie (Israels historie) åpenbarer historiens innhold, dens indre mening; hvordan han viser at denne meningen er til menneskenes frelse, dvs. frihet fra alt som forringer det menneskelige, og frihet til alt som fremmer personenes liv her nede.

Det gamle Israels historie kan virke som et typisk stykke verdenshistorie: et lite folk som befinner seg på en kyststripe i Midt-Østen, en kyststripe som til enhver tid ligger inneklemt mellom større stater og følgelig blir gjenstand for deres interesser. Denne historien beveger seg, på det politiske plan, mellom selvstendighet (nasjonal integritet og frihet), kompromiss (allianse med andre, sterkere stater), avhengighet (vasallforhold til supermaktene) og undertrykkelse (forfølgelse og fangenskap). I de over tusen årene som beskrives, kan vi iaktta en usedvanlig beveget historie. Den samme historien dreier seg, på det teologiske plan, om håp og skuffelse, dom og befrielse, løfter og innfrielse, kjærlighet og hat, rettferdighet og barmhjertighet — kort sagt: om Gud og mennesker. Historien tolkes teolo-

gisk, den sier oss noe om Gud, og verdenshistorien fremtrer som frelseshistorie. Den har ikke forandret form, og heller ikke formelt innhold, men den har fått en distinkt tolkning, en mening — én mening — som er teologisk. Historien er ikke lenger flertydig, den er tolket av Gud: historiens mening er Guds vilje med historien.

Israels teologer arbeidet ut fra det for dem gitte faktum at Gud, Israels Gud (Jahve), ledet sitt folk. Det var ikke lenger politiske eller økonomiske faktorer som gav nøkkelen til historiens gåte, men folkets forhold til Gud. Denne Gud virket i og gjennom det som skjedde i folket. For å kunne forstå Det gamle testamente er det helt avgjørende å være klar over at jødernes historiesyn var enhetlig: Gud virket ikke ved å bryte historiens lover, på overnaturlig vis, men nettopp i det som utspant seg i folkets liv. Avgjørende øyeblikk i denne historien åpenbarte Guds nærvær og virke, hans vilje med Israel (f. eks. utgangen fra Egypt — opplevd som frelse fra fiender — og fangenskapet i Babylon — opplevd som Guds dom). På hvilket tidspunkt eller stadium av sin historie Israel begynte å tenke slik, er det fåfengt å spekulere over.

Den frelseshistorien vi kjenner fra Det gamle testamente viser oss et perspektiv som beveger seg fra sentrale historiske hendelser (mellom år 1200 og 150 f. Kr.) og kommer til å dekke all historie. Fra et solid ståsted på historisk grunn ser de bakover til skapelsens morgen og menneskets forhistorie («prologen» — læren om de første tider) og fremover til historiens mål («eskatologien» — læren om de siste ting). Opplevelsen av øyeblikket er blitt en nøkkel til forståelse av alle viktige øyeblikk, og historien tolkes derved under ett, som tid betrak-

tet. Det som i utgangspunktet var en unik opplevelse, som engangsforeteelse, er blitt et universelt prinsipp, som generell norm. Slik blir det til at de bibelske forfattere gjenkjenner de samme faktorer i all historie. Dette betyr ikke at historien er statisk: den er dynamisk, i stadig bevegelse, rastløs som mennesket selv, en rastløshet den ikke vil forløses fra før Gud er blitt den egentlige hersker og hans

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

vilje rår. Utviklingen i frelseshistorien finner sted i perioder som har hvert sitt preg og hvor Gud er aktiv på en spesiell måte: forhistorien (skapelse og syndefall), patriarkenes tid (Abraham, Isak og Jakob), dommerne, kongetiden, osv. Disse periodene er alle karakterisert ved viktige og ledende personer: Adam (alle menneskers far), Abraham (alle troendes far), Moses, David, osv. Det er en bevisst styring i historien. Gud tilkjenner sin vilje i en stigende grad, til en stadig mer begrenset del av menneskeheten: åpenbaringen avgrenser seg i tid og rom og utvider seg i innhold på samme tid. Heri ligger frelseshistoriens dynamikk. Gamle begivenheter og personer finner sin fullendelse i nye. Abraham er større enn Noah, Moses større enn Abraham. Frelshistoriens tema (som også er verdenshistoriens mening) blir i stigende grad en åpenbaring av Guds vilje.

TEOLOGIEN

Det gamle Israels historikere leste stort sett historien i et optimistisk lys, etter skjemaet: fra løfte til oppfyllelse. Mosebokenes litterære kilder (Jahvisten, Elohisten og Prestene) ser en stigning i historien, politisk henimot Davids kongerike (Jahvisten, ca. 950 f. Kr.), og religiøst henimot Moses og Loven (Prestene, ca. 500 f. Kr.). Senere historikere som «deuteronomistene» (forfatterne av Josva — 2. Kongebok, ca. 500 f. Kr.) og Kronisten (1. og 2. Krønikebok, ca. 400?) skriver på et tidspunkt da det ikke var grunn til å se særlig lyst på tingene, og deres bøker har et mer sobert preg. De beskriver også en utvikling og en stigning, men er fremfor alt interressert i å påvise frelseshistoriens moral: hvordan Israel har levd med åpenbaringen av Guds vilje (dvs. hvordan det ikke gjorde det). I så henseende er de opptatt av den samme problematikken som profetene. De hadde i sin tid påvist at folket ikke tok konsekvensene av sin utvelgelse, av Jahves pakt med dem, og derfor ville de bli straffet, dømt. «Domsprofetene» (Amos, Mika, Jesaja og til en viss

grad Hosea) forkynner dom: forholdet til Gud er gått i stykker, fordi forholdet menneskene imellom er uekte. «Frelsesprofetene» (Hosea, Jeremia, Ezekiel, Den annen Jesaja) skrev i en tid da Israel var blitt dømt og de så ut over denne situasjonen, fremover i tiden, hvor de «så» at Gud ventet på sitt folk. Bevegelsen er altså ikke frem- og - tilbake er - like langt, men preget av et håp som trosser nederlag, fangenskap og død. Profetene viser oss hvordan gudsbildet vokser gjennom frelseshistorien: fra å være en «rettferdig» Gud er Jahve blitt «barmhjertig» — han lar nåde gå for ret. Profetene viser oss hvordan menneskebildet vokser frem gjennom frelseshistorien: fra å oppfatte ansvarsforholdet kollektivt blir det mer og mer individualisert, og det når sitt høydepunkt i den skikkelsen som kalles «Jahves lidende tjener», hos Den annen Jesaja, som lider på folkets vegne, stedfortredende og forsonende. Historien selv er også gjenstand for utvikling: den beveger seg mot et mål, et øyeblikk da den frelseshistoriske mening skal prege all historie, dvs. historiens slutt — tidenes ende.

Prestene er svært opptatt av frelseshistoriens indre «lover», dens kontinuitet, stigning og oppfyllelse. Det som fra først av var en kime, slår ut i full blomst, som illustrert i kulten, liturgien. Noe av det som er mest karakteristisk for Israels historiske tro, er den måten tiden fungerer i alle sine aspekter på samme tid. Liturgisk tid er en vertikal måte å oppleve frelseshistoriens horisontale tid på. Liturgisk sett stiller Det gamle testamente oss på samme tid som de begivenhetene som kulten feirer: skapelse — utgang av Egypt — lovgivningen på Sinai. Liturgien var den enkelte israelitts måte å bli del av frelseshistorien på, bli samtidige av Abraham, Moses og David. Liturgien gir historien dens frelseshistoriske karakter, den er en slags dør inn til meningen bak tilværelsen. Kult er også en historisk handling, den finner sted i tiden, men den har et tilspisset historisk

innhold, fortettet mening. Liturgien gir oss delaktighet i frelseshistoriens indre mening — ved å feire dens viktigste begivenheter i de store festene: påske, pinse, osv. Liturgisk tid gjør både fortiden (som historie) og fremtiden (som håp og løfte) til samtid.

Slik var den historiske tro som Israel levde med. Den ble mer bevisst og klarere artikulert gjennom århundrene. Likevel har den intet endelig preg: Det gamle testamente viser oss en begynnelse, en stigning, en forventning. Den gamle pakt ender med et «åpent» historiesyn, ikke med et lukket. Jo lenger ned i tiden vi følger Israels historie, jo lenger lever vi med forventningen om at Guds rike vil komme, forventningen om at meningen med Israels historie vil bli meningen med all historie; at alle folk skal komme til Jerusalem og tilbake til Jahve; at hans vilje skal råde overalt. Da dette håpet syntes mest usannsynlig, forkynnte Israels teologer at Gud ville gjennomføre sin vilje dramatisk, brått og på en overnaturlig måte (utviklingen fra eskatologi til apokalyptikk).

Israels historiske forventninger finner kun sin fullbyrdelse i et sted utenfor historien. Der vil Gud åpenbare, ikke bare dens indre mening, men også dens endelige mål — et mål som er «Guds rike». Derved har Gud hevet historien langt utover det den selv kunne frembære, som mening eller mål. Frelshistorien blir i sluttstadiet noe langt mer enn verdenshistorisk mening. Dens mål ligger hinsides historisk tid.

Slik ender den gamle pakt. Den er det viktigste vitnesbyrd om Guds eksistens i verden, i menneskenes historie. Det gamle testamente har derfor intet avsluttet og endelig preg. Jødedommen løste denne spenningen på en noe ahistorisk måte: ved å vende oppmerksomheten mot Moseloven, som beskriver en ideell menneskeverden. Men derved vendte de også oppmerksomhetene bort fra historien og utelukket muligheten av videre åpenbaring fra Guds side. Derfor stilte jødene seg kritisk til en ny utvikling i Israel som hevdet at Gud faktisk hadde oppfylt løftene, og at tidenes ende var et faktum. Gud hadde åpenbart historiens mål på en absolutt måte — i en menneskelig person.

Forts.

$\frac{1}{5}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

Styrking av de eldres stilling

Nesten 500 millioner arbeidstakere på 45 år og derover vil kunne nyte godt av en anbefaling som Den internasjonale Arbeidskonferansen vedtok i sommer. Den handler om eldre arbeidstakere som er særlig utsatt for vansker både når det gjelder å fortsette i jobben og med å utføre selve arbeidet.

Denne aldersgruppens sysselsettingsproblemer skal ifølge anbefalingen tas opp til behandling som ledd i en overordnet strategi for full sysselsetting. Problemene skal behandles på det praktiske plan innenfor rammen av en balansert sosialpolitikk, og uten at én befolkningsgruppes vansker i arbeidslivet overføres til en annen, i misforståtte problemløsninger.

Regjeringene blir oppfordret til å samarbeide med fagbevegelsen og arbeidsgiverorganisasjonene for å hindre forskjellsbehandling av eldre arbeidstakere. De bør ha like muligheter når det f. eks. gjelder valg av sysselsetting, sikkerhet for fortsatt ansettelse, avløsning, sosial trygghet og arbeidsvilkår.

Anbefalingen går imidlertid videre; den går inn for nasjonal innsats for å sikre at eldre personer gradvis kan gå over til mindre krevende arbeid. Og det bør skapes større muligheter for at eldre, som i noen tid har vært ute av arbeidslivet, igjen kan få en jobb.

Det anbefales videre at overgangen fra arbeidslivet til pensjonisttilværelsen bør gjøres gradvis, at det skal være en frivillig sak når en vil trekke seg tilbake, og at det innføres fleksibel pensjonsalder.

Eldre arbeidstakere bør for øvrig før de slutter i jobben gis grundig informasjon om sine rettigheter og om mulighetene i deres nye tilværelse.

ILO-Nytt

KIRKE OG REGJERING SAMARBEIDER I ZIMBABWE

HANNOVER (Iwi): Regjeringen og kirkeene i Zimbabwe samarbeider om å hjelpe folk som nå vender hjem etter krigen, sa formannen i Rådet for kirkeene i Zimbabwe — den lutherske biskop Jonas Shiri, — her nylig. Biskopen sa også at Robert Mugabes regjering har gitt kirkelige hjelpeopplegg stor frihet. I samarbeid med blant andre vest-tysk og norsk kirkelig nødhjelp er Den lutherske kirke i Zimbabwe med på gjenoppbyggingen av landbruket, skoler og sykehus. De fleste skolene og sykehusene på landsbygda drives av ulike kirker. Drøye 20 % av Zimbabwes 6 millioner er kristne; omtrent halvparten katolikker.

Kirkens Informasjonstjeneste

SOVIETISK/AMERIKANSK ADVARSEL OM VÅPNENE

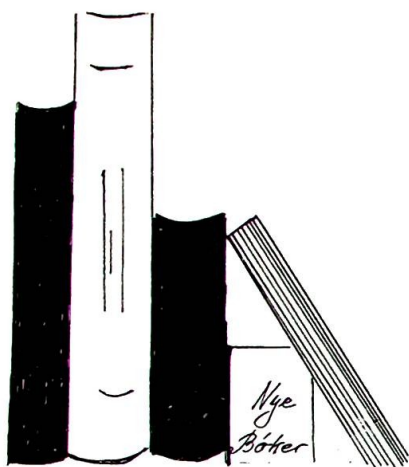
GENEVE (eps): Sovjetiske og amerikanske kirkeledere gikk nylig sammen om å advare mot den økende faren for en verdenskrig på grunn av våpenkappløpet mellom Sovjetunionen og USA.

Etter et møte her 23.-25. august, sa de åtte sovjetiske og de ni amerikanske kirkelederne at de to supermaktene har «påtrengende moralsk plikt» til å skjære ned på aglene av atomvåpen. Kirkeene i USA og Sovjet må støtte opp under avspenning og nedrustning gjennom utdannelses- og utvekslingsopplegg, sa kirkelederne. Det er andre gang fremtredende kirkeledere fra de to land har møtt hverandre på denne måten. Første gang var i mars 1979.

Kirkens Informasjonstjeneste

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

KIRKEN I UTAKT MED MODERNE PSYKOLOGI?

— Sannsynligvis har det ført med seg ikke så få menneskelige problemer at kirken i sin forkynnelse insisterer på at individet i sin kjerne er ondt, syndig, bunn fordervet og intet verd. Moderne, eksistensielt orienterte psykologer mener i motsetning til dette å ha erfaring for at mennesket ved å arbeide med seg selv, har mulighet for etisk vekst. Innebærer dette at kirken er i utakt med moderne psykologi og ikke har foretatt de nødvendige teologiske grenseoppganger, spør tidsskriftet *Dyade* i sitt siste nummer.

Bakgrunnen for nummeret er at de norske biskoper høsten 1979 vedtok en uttalelse om moderne meditasjonsbevegelser, der de utelukkende omtaler TM og hovedsakelig organisasjonen Acem. Biskopene hevder at Acems forskningspsykologi og pedagogikk stiller seg i et spenningsfylt forhold til kristen tro.

Journalist Carl Henrik Grøndahl skriver at det er vanskelig å tro biskopene virkelig mener hva de sier når de stempler personlighetsbearbeidende teknikker som ukristelige. Lektor Torbjørn Hobbøl redegjør for Acem-meditasjon som en metode til psykologisk modning og etisk vekst, og Magister Eirik Jensen mener å kunne påvise at norske teologer har tillatt seg en forbausende stor grad av uredelighet i arbeidet med å avklare kirkens forhold til TM og det arbeide Acem utfører.

Wilfrid Stinissen EN BOK OM KRISTEN DYP- MEDITASJON Land og Kirke/Gyldendal.

Ikke bare for de mange mennesker i vår tid, som i følge forlaget, «... lengter etter fordypning, stillhet, fred, har et behov for kontakt med det transcendentale, for å erfare Gud...», er denne boken en berikelse. Den har tillike noe å si dem som har nyttet en meditasjonsteknikk, som har utartet til ren avslapningsgymnastikk eller har etterlatt dem i et mentalt «tomrom». Boken har også noe å fortelle de som gjerne vil meditere, men som føler seg fremmede for teknikker sprunget ut av Østens kultur. Og endelig er dett en bok med et budskap til de strevsomme arbeidere i Herrens vingård, som er ofre for den vrangforestilling, at meditasjon er en navlebeskuende geskjeft og åndelig luksus forbeholdt verdensfjerne klosterfolk.

Forfatteren, Wilfrid Stinissen, er katolsk teolog, karmelittmunk og vel kjent for sine publikasjoner om bønn og meditasjon, samt TV-andakter i vårt naboland, Sverige. For ikke få av «St. Olav»s lesere vil pater Stinissen være kjent for sin tidligere bok, «*Den indre bønnens vei*». Noen vil hu-

ske ham fra foredrag han har holdt eller fra retretter.

Boken er preget av sober enkelhet. På sitt beste gir denne enkelheten oversikt og virker klargjørende. På den annen side går nok noe av dybden tapt. Enkelte ganger må man lese både én og to og tre ganger for å finne den røde tråd i forfatterens tanke- rekke — så meget av det mellomliggende er forenklet bort.

Boken innledes med at den kristne meditasjons særkjenne skisseres for oss. Dernest stiller den leseren spørsmålet: «Hvem er du?», for å lede oss til større forståelse av den «ekte personlighetens» vesen. Meditasjon og bønn er en beskjefligelse for hele mennesket, og bokens tredje kapitel handler om kroppens rolle i meditasjonen.

Når vi således har fått en viss forståelse for hva kristen meditasjon er og hvem den mediterende er — kommer boken med tre kapitler om mediativ livsførsel.

Å leve vid åpen for skapningens budskap, som jo peker hen til Skaperen, skulle gjøre vår innstilling til omgivelsene ganske annerledes ledig og lødig enn tidligere.

For å sitere Paulus: «Se, nå er den rette tid, nå er det frelsens dag!» Å leve mediativt, sier pater Stinissen,

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

vil nesten alltid føre til at man begynner å leve — nå! — i nu'et.

Og mens vi er inne på dette med å leve fullt ut og i nu'et — forfatteren tilgodeser oss med et fyldig kapitel om den eldgamle, men alltid aktuelle Jesus-bønnen.

I syvende kapitel av sin bok behandler pater Stinissen «den objektløse meditasjon» (for å unngå det tradisjonsbundne og belastede ord «kontemplasjon»). Forfatteren nærmer seg emnet fra flere kanter, men hvorledes skal man egentlig kunne uttrykke det u-utsigelige?

Bokens siste kapitel er viet tyve meditasjoner, som ikke kun er til for å bli lest, men også omsatt i praksis. I sin enkelhet skulle disse kunne gi inspirasjon og hjelp til å vandre videre på meditasjonens veier for mange lesere.

Pater Stinissen henter frem nytt og gammelt fra både Østens og Vestens forråd til oss, ikke minst fra Karmelordenens rikholdige gjemmer. Nettopp fordi boken i denne henseende favner så vidt, ville det ha vært ønskelig med en mer omfattende litteraturliste. De fleste av oss aner knapt hva markedet har å tilby av den ortodokse og katolske kristenhets «klassikere».

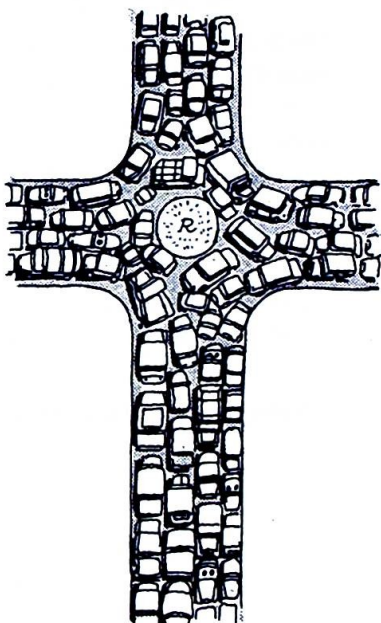
Vi «her på berget» lever under andre kirkelige forhold enn svenskene. De mange og utpreget katolske, «eklesiastiske» ord og vendinger, tør falle en del av denne bokens norske lesere tungt for brystet. For lesere med et perifert forhold til kirken må denne ordbruken gjøre deler av bokens innhold bortimot ubegripelig. De som ikke har vært borte i kristen dypmeditasjon før, vil trolig finne at boken ikke er uttømmende nok, mens de mer erfarne saktens vil innvende at «dette visste vi fra før».

Oversetteren, Åge Rønning, har

gjort et hederlig arbeid, så vidt undertegnede kan forstå. Her og der skinner det vel mye igjennom at boken er oversatt fra svensk, og en del fremmedord kunne fordelaktig vært oversatt til «godt norsk».

«En bok om kristen dypmeditasjon» er en god og gledelig nyhet, som fortjener et stort marked — prisen, kr. 76,-, til tross ... og forøvrig ser vi med forventning frem til flere bøker fra pater Wilfrid Stinissen, i norsk språkdrakt.

L. C. Jensenius

JØDER OG KRISTNE HAR SAMME OPPGAVE

Tidlig i år utsendte den tyske bispekonferanse en erklæring, hvor det bl. a. het at jøder og kristne har en felles oppgave i å virkeliggjøre Guds vilje i verden i dag, og også å gå sammen i protest mot urett, mot de ideologiske undertrykkelser i en felles opptreden for alt som munner ut i det hebraiske begrep «SCHALOM».

I erklæringen pekes det også på forskjellen mellom troen hos jøder og kristne, men man beklager uttrykkelig de helt gale holdninger og innstilling til jødedommen, og vender seg mot alle hatuttrykk, forfølgelser og antisemittiske manifestasjoner.

KNA

Prisen for å kvitte seg ...

(Forts. fra s. 8)

Tomas Borge har uttalt at et valg nå vil gjøre slutt på den bredt sammensatte politiske ledelsen som nå styrer landet. Han regner med at rundt 90 prosent av befolkningen vil støtte sandinistene ved et valg.

Og utviklingen i Nicaragua følges med argusøyne av hele Latin-Amerika. Dersom landets nye makthavere lykkes i å omforme det ruinerte samfunnet til et livskraftig land vil dette kunne føre til liknende aksjoner i andre diktaturer.

Men det har kostet — og det vil fortsatt koste — store summer og hard innsats å rette opp forholdene i Nicaragua. Sandinistenes egne anslag går ut på at borgerkrigen har påført nasjonen ødeleggelser for 480 millioner dollar, eller om lag en tredjedel av landets bruttonasjonalprodukt. I tillegg kommer problemene med industriinvesteringer. Sandinistenes kalkyler anslår at Somozadiktaturet har kostet landet 17 års utvikling.

FN-Fakta

EUROPAPARLAMENTET

har innbudt pave Johannes Paul II til Strassbourg. De offisielle tiltak ble besluttet torsdag den 18. september, og den formelle innbydelse vil i den kommende tid bli overrakt Vatikanet av Europaparlamentets formann, Simone Veil.

KNA

NYTT KIENNEMERKE FOR PRESTER

NAIROBI (aps): I Kenya har det å bære korsformede smykker blitt så utbredt at det er vanskeig å skille prester fra vanlige folk. Landets romersk-katolske prester har derfor begynt å bære sitt eget merke: en gul-hvit-grønn knapp med et loddrett kors over et kart over Kenya, med ordene «Katolsk prest» rundt.

Kirkens Informasjonstjeneste

EDVARSDEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

GUDSTIENESTER I HELGENE		Dialog	Høy-
		messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sond.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Frans' skanerne, Enehaugst. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Domini'kanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villås kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>		10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209</i>	lörd.: 18.30	8.00	11.00
	sond.: 8.00	—	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10</i>	lörd.: 19.00	—	11.00
	sond.: 9.30	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sond.: 9.30	—	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	lörd.: 13.00	8.30	10.30
	sond.: 8.30	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168</i>	9.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751</i>	lörd.: 18.00	—	11.00
	sond.: 9.30	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195</i>		—	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theodorus kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381</i>	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225</i>	lörd.: 18.00	—	11.00
	sond.: 9.30	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken, Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550</i>	lörd.: 18.00	—	10.00
	sond.: 9.30	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magns kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	9.30	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikael kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038</i>	—	—	17.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793</i>	lörd.: 18.00	—	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	19.00	10.45	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	9.15	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534</i>	lörd.: 17.00	8.30	11.00
	sond.: 8.30	9.30	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949</i>		—	11.00
VOSS: <i>St. Olavs kapell, Finne, tlf. 12 510</i>		Efter avtale	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2, Biskopen og prestegården, tlf. 21 214</i>	9.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779</i>		—	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>		—	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>		—	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 57 558</i>	lörd.: 17.00	8.30	11.00
	sond.: 8.30	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: 18.00	—	11.00
	sond.: 8.00	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487</i>	sond.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447</i>	19.00	11.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501</i>	lörd.: 15.00	—	10.30
	sond.: 18.30	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken, Hårekgst. 82</i>		—	18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke, Skipper Nilssensgt. 21, tlf. 52 072</i>		Efter avtale	—

Vatikanradioens sendinger på Norsk/dansk høres hver mandag kl. 20.15 norsk tid.

FØLGENDE NYE BØKER FRA ÅRETS BOKHØST ER SIKKERT AV INTERESSE FOR VÅRE KUNDER:

Pave Johannes Paul II: Katekesen, encyklika tilepiskopatet, prestene og alle den katolske kirkes troende, kr. 24,—.

Aage Hauken O.P.: Teologene som skapte Det gamle Testamente, kr. 89,—.

Wera Sæther: Vei, kr. 97,—.

Calro Levi: Kristus kom bare til Eboli, kr. 42,—.

Sven Danell: Kan det være Kristus? — Fakta og tanker om likledet i Torino, kr. 44,—.

C. S. Lewis: Djevelen dypper pennen, kr. 24,50.

C. S. Lewis: Den store skilsmissem, kr. 24,50.

Engelske bøker:

Kasper: Theology of Christian Marriage, kr 91,50.

Michaëlle: Yoga and Prayer, kr. 37,50.

VI HAR NÅ MESSEBØKER PÅ FØLGENDE SPRÅK:

ENGELSK: Weekday Missal, kr. 58,—. Sunday Missal, kr. 114,—.

FRANSK, skinnutgave: Missel de la Semaine, kr. 250,—.

Missel du Dimanche, kr. 195,—.

TYSK: Der Grosse Wochentags-Schott, Teil I-II, à kr. 162,50

Der Grosse Wochentags-Schott, kr. 169,—.

SPANSK: Misal Romano Completo I-II, à kr. 80,—.

Bibeler på engelsk, tysk, fransk, spansk og vietnamesisk.

Bibelen, oversettelsen av 1978 til bruk i kirker og for dem som ønsker større enn vanlig boktrykk, kr. 115,—.

TORS DAG HOLDER VI ÅPENT FRA KL. 9 — 18.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

Torsdag 9—18.

ØKUMENISK PIONER FEIRET I GENEVE

GENEVE (eps): Mannen som ledet Kirkenes Verdensråd fra starten i 1948 til 1966, nederlenderen W. A. Visser't Hooft, ble feiret her i Det økumeniske senter da han rundet 80 år 17. august. Den nåværende ærespresidenten i KV har tolt nærmere 60 års innsats for internasjonalt kirkelig arbeid bak seg. Før han kom med i forberedelsene til KV i 1938, hadde han hatt fremtredende stillinger i Det internasjonale KFUM og Verdens Kristelige Studenterbevegelse.

SYDKOREA MÅ REVIDERE DØDSDOM

Kommisjonen for Menneskerettighetene har appellert til Sydkoreas president Tschun Doo Hwan om å sette dødsdommen mot opposisjonspolitikeren Kim Dae Jung ut av kraft. Makten i Sydkorea kan ikke bli grunnfestet gjennom en dødsdom, men blir tvertimot svekket, heter det i appellen. Presidenten vil derimot vinne folkets fortroilighet og sympati og også hele verdensopinionens, hvis han vil sette noe inn på å revidere denne dom. KNA

NYGARDSGT. 19

PAVE OG KIRKE I ITALIA

Paven har oppfordret den italienske bispekonferanse til større sevstendighet, og har forlangt at den katolske kirke i Italia samtidig skal gis rett og plikt til å tilkjennegi sin samfunnspolitiske kraft og sitt særlige bidrag til en enhetlig understøttelse av mennesket.

Dette erklærer det romerske jesuitidsskrift «La civiltà Cattolica», som går for å være et av de officiose talerør for den Hellige Stol. I en artikkel i sitt siste nummer kommer man i en analyse av to paveuttalelser som er rettet til den italienske bispekonferanse inn på disse spørsmål.

For å kunne bygge en «Kirke på Konsilets grunn», skal «en hel og riktig uavhengig bispekonferanse i dette begreps rette betydning, og som er i stand til å utføre egne pastorale oppgaver og tiltak» etter Johannes Paul II's mening være et krav. Episkopatet, tilføyer tidsskriftet, kan ikke bare være et instrument til viderebefordring av direktiver fra Vatikanet. Som en kraft i samfunnet skal kirken bidra til å forbedre samfunnet ut i fra dens omsorg for konkrete mennesker og utelukkende med egne midler.

KNA

KIRKENS NØDHJELP VIL HA BEDRE KONTAKT MED FOLK

OSLO (kit): Til tross for allerede bredt nedslag i det norske folk, går Krkens Nødhjelp inn for å bedre kontakten til ulike grupper. Siden februar har en nyansatt informasjonskonsulent arbeidet spesielt med dette, og fra årsskiftet tar han fatt på dette arbeide på heltid. — Jeg ser det som en viktig del av jobben å arbeide med folks holdninger til u-landsproblemer, sier konsulent Arne Falck til Kirkens Informasjonstjeneste.

Falcks oppgave er å bedre kontakten til hele samfunnets spekter av organisasjoner, grupper og bedrifter. Til nå har han konsentrert seg om menighetene i de kirkesamfunnene som støtter Kirkens Nødhjelp. De gjelder de fleste protestantiske frikirkene og Den norske kirke.

— Mitt inntrykk er at menighetene til nå har vært flinkere til å slutte opp om Kirkens Nødhjelps arbeid, enn Nødhjelpen har vært til å ta vare på denne kontakten, sier Falck. Ressursmangel på KN's side er grunnen, mener han, og

regner med at det ligger mye ugjort arbeid og venter.

Ett eksempel er Nødhjelpens årlige landsomfattende fasteaksjon, der menighetene deler ut innsamlingsbøsser som en påminnelse på kjøkkenbordet de siste ukene før påske.

— Til nå har vi hatt liten eller ingen kontakt med menighetene om dette, fra bønnene er sendt ut til vi får inn penge, sier Falck. — Nå ønsker vi å oppmuntre menighetene til å utnytte de mulighetene Fasteaksjonen gir til felles innsats og nye kontakter mellom kirke og enkeltmennesker. Et godt eksempel på dette er Namibia-aksjonen i Elverum i våres. En slik kombinasjon av praktisk hjelp og nye kunnskaper har mye for seg, kanskje særlig i konfirmantarbeidet.

Arne Falck, ikke identisk med forfatteren av samme navn, er utdannet sykepleier og sosionom ved Diakonhjemmet i Oslo. Han har tidligere arbeidet som diakon i den delen av Høybråten menighet i Oslo som nå er Furuset menighet.

Kirkens Informasjonstjeneste

KIRKERÅD FORDØMMER ISRAEL

I Damaskus den 21. september offentliggjorde Kirkerådet for den Nære Orient et kommuniké med fordømmelse av «Israels voldelige overtagelse av den arabiske del av Jerusalem —». Kommunikéet oppfordret «Muslimer, kristne og jøder til å stå sammen om å opprettholde varig fred i denne by».

Under ledelse av den greske ortodokse patriark av Antiochia, Ignatius IV Hassim, trådte en sammensatt forsamling av representanter for ortodokse grekere, syriske ortodokse, koptiske, armeniske og romersk katolske kirker sammen for å behandle problemet Øst-Jerusalem.

Under et hurtig parlamentsmøte er den israelske Jerusalemslov vedtatt, og hele Jerusalem, inklusive de Øst-deler som israelske tropper i 1967 besatte, blitt gjort til hovedstad.

«Jerusalem, stedet for de tre monoteistiske religioners tilbedelse, mister sin rolle og sin betydning gjennom den israelske besettelse. Dens skjebne må ikke bli isolert fra det palestinske folks», heter det i kirkerådets erklæring. Rådet besluttet ved sitt møte å ta kontakt med kristne, jødiske og muslimske institusjoner i hele verden for å få i stand tiltak til å kunne «forankre de arabiske rettigheter i Jerusalem, å garantere de religiøse friheter og skaffe en varig fred».

Til slutt oppfordret kirkerådet FN's generalsekretær Kurt Waldheim «til å utøve trykk mot Israel, slik at man ville akseptere en rettferdig løsning i Jerusalemspørsmålet».

KNA

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen A/S
Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse
Ordner alt

Egen parkeringsplass

BARBARA STATUTTER I POLSKE JERNVERK

Den Hellige Barbaras Statutter blir heretter gjenopprettet i alle schlesiske bergverk. Dette ble søndag 21. september bekjentgjort i kirkene i Kattowice, hovedstaden i Øvre-Schlesien.

Den Hellige Barbara er alle gruvearbeideres skytshelgen. Statuttene blir på den Hellige Barbaras fest den 4. desember festlig approbert og kirkelig vigslat.

KNA

I et felles hyrdebrev har biskopene i Mozambique oppfordret de troende til en selvkritisk holdning og samtidig beskyldt regjeringen for brudd på avtalene om religionsfrihet.

KNA

DANSKE POLSKE KATOLIKKER GAR TIL SYMPATI AKSJON

I forbindelse med en polsk gudstjeneste i St. Annæ Kirke i København for noen tid siden var det en stillferdig aksjon foran kirken før messens begynnelse. Med skilter og transparenter oppfordret man til sympati og solidaritet med de streikende polske arbeidere. Det ble solgt postkort med påtrykt sympatierklæringer som bare skulle uderskrives, frankeres og postes. Adressatene var arbeidsgivere på verftene i Gdansk og Szczecin. Inntekten fra salget gikk til de streikende og deres familier.

: Katolsk Orientering.

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

Kjære venner i menighetsrådene:

Vi inviterer til

HØSTMØTE PÅ MARIAHOLM 1980

Lørdag 25. og søndag 26. oktober

Tema: DE FREMMEDE I VÅRE MENIGHETER

Hvem er de fremmede?

Vi har alle en gang følt oss som en fremmed.
Fremmed i et nytt miljø, på en ny skole,
i nytt nabolag, ny menighet eller et nytt land.

For noen var overgangen til det nye smertefri,
for andre følte den kanskje tyngre.

Litt skyldtes det nok vår egen personlighet,
våre egne holdninger,
— men NOEN var der vel med en utstrakt hånd
for å hjelpe deg inn i det nye fellesskapet?
HVEM var de, HVA gjorde de, og HVORFOR?

I de senere år har stadig flere flyktninger
og arbeidssøkende innvandrere
funnet veien til vårt land, til våre menigheter.
Hva gjør vi —som selv en gang sto som en fremmed —
for å hjelpe disse våre trosfeller,
som kan hende støter på
større barrierer enn vi kan forestille oss?

Høstmøtet på Mariaholm vil vi prøve å klarlegge

- vårt ansvar som kristne
- hvor skoen egentlig trykker
- hva som gjøres i menigheten i dag.

Vi håper at din menighet vil sende 2-3 representanter til Høstmøtet 1980
så vi alle kan få del i menighetens erfaringer, — og menigheten kan få
del i fruktene av møtet.

Vel møtt!

Med de beste hilsener
Odd Barra
Formann

ST. OLAV
Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Ester Mikalsen
Marit Flagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best tors-
dager kl. 9—10, tlf. 20 27 35
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller
gjennom postkontorene).
Kr. 85,— pr. år.
For halvår kr. 45,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 100,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480